

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

ANULŪ XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorisorii nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

Nr. 254.

Vineri, 15 (27) Noemvre.

1885.

BrașovŪ, 14 Noemvre 1885.

Importanța răsboiului celui mic din peninsula balcanică pentru relațiile dintre Austro-Ungaria și Rusia a fost de minune caracterizată îndată la sfârșitul lui de unŷ diarŷ vienezŷ cu următoarele cuvinte: „Austro-Ungaria are celŷ mai mare interesŷ ca Serbia sŷ ieșă învingătoare din răsboiul de față, pe când Rusia trebuie se dorască să vedŷ pe Bulgari triumfândŷ.“

Ei bine, deocamdată noroculŷ armelorŷ a favorizatŷ numai interesulŷ Rusiei. Bulgarilorŷ nu a reușitŷ să obțină un succesŷ, după o luptă eroică și desperată, a avutŷ să se retragă din Bulgaria de sud și să se retragă pe pământŷ sŷrbescŷ. Odată constatată că răsboiul este foarte naturalŷ, ca lumea, curiosă cum este, se întrebe, că ore ce atitudine observă Austro-Ungaria în fața desastrelorŷ armatei sŷrbescŷ?

Luni, totă ziua, s'a bătutŷ telegrafulŷ între Viena și Gödöllŷ, unde se află Măiestatea Sa și unde se dimineța următoare monarchulŷ a și sositŷ în Viena spre a lua parte la unŷ mare consiliu de miniștri. Se crede, că în acestŷ sfatŷ s'au discutatŷ toate eventualitățile, ce s'arŷ pute ivi în urma situațiunei strimtorate a regelui Milanŷ.

Una și credemŷ pentru momentŷ cea mai gravă dintre aceste eventualități este fără îndoială turburarea și schimbarea ce-o pŷte produce nenorocita campania a lui Milanŷ în interiorul Serbiei. Deja se anunță că în Belgradŷ iritațiunea poporațiunei e nespusŷ de mare și nu e nimicŷ mai ușorŷ, decâtŷ ca radicalii și malconștii sŷrbi sŷ isbutŷscă a rŷsturna guvernulŷ de la putere și să pŷte dimpreună cu elŷ și tronulŷ multŷ amenințatŷ alŷ regelui Milanŷ.

Nu mai trebuie să spunemŷ, că întemplantulŷ se așa ceva Rusia ar avŷ cauză fundată a se amesteca în răsboiul de multŷ, căci o schimbare a regimului în Serbia ar însemna în momentele de criză nici mai multŷ nici mai puținŷ decâtŷ înfrângerea influinței rusești asupra celei austriace și în Serbia.

Numai unorŷ temeri de felulŷ acesta putemŷ ascrie și atitudinea oficioșilorŷ din Viena și a Austriei, care cerŷ acum intervențiunea diplomatică, pentru a se încheia pacea. Astăzi încă ei speră că se vorŷ pute dobândi pentru Sŷrbi condiții mai favorabile, ce va fi mâne nu se știe, căci ôstea sŷrbescă a fostŷ cumplitŷ bătută, iară de divizia Lesjanin, și anevoie se va mai puținŷ reculege spre a repara desastrelle suferite.

Intr'aceea nemulțumirea în Serbia va crește și o catastrofă în Belgradŷ va fi aproape neevitabilă, decâtŷ prințulŷ Alexandru, care a declaratŷ că nu se va odihni până ce nu se va află cu pacea lui pe pământŷ sŷrbescŷ, își va pute realiza voința.

În conștiința isbŷndei sale principele Alexandru a răspunsŷ în adevărŷ cu multă mândrie guvernului turcescŷ, că nu va primi unŷ amestecŷ până ce Bulgaria nu va fi părăsită de trupele sŷrbescŷ și că numai atunci va consimți la încheierea păcii decâtŷ se va află pe teritoriul sŷrbescŷ.

Pericolulŷ ca Sŷrbii să ajungă într'o situație și mai critică este dŷr iminentŷ și de aceea se urgităză dela Belgradŷ și din Viena intervențiunea diplomatică a puterilorŷ.

Intr'aceea se mai nasce și altă dificultate prin aceea că prințulŷ Bulgariei a luatŷ pozițiune și față cu hotărârea conferenței din Constantinopolŷ de-a trimite unŷ comisarŷ turcescŷ în Rumelia orientală. Prințulŷ cere ca acesta misiune să se amâne până la încheierea păcii cu Sŷrbia, pentru că, asigură elŷ, nu pŷte sta bunŷ, că ordinea în Rumelia orientală nu va fi turburată, decâtŷ vorŷ veni acolo comisarii pe cândŷ încă se continuă luptele cu Sŷrbii.

Acŷsta, precum și imputarea ce-o face prințulŷ Alesandru Porții, că nu și-a împlinitŷ datoria de-a împedecă invasiunea Sŷrbilorŷ, ca suzerană ce este, indică destulŷ de clarŷ altă eventualitate amenințătoare, ca Bulgaria victoriosă se rupă legăturile cu Turcia și să se declare independentă.

În aceste împrejurări programa de-a se susține echilibrulŷ în peninsula și d'a se evita o revoluțiune în Serbia, devine ilusoriă și ajunge a fi amenințată și pozițiunea Austro-Ungariei în Bosnia și Herțegovina. De aceea consiliile de miniștri ce se ținŷ acum în Viena au o importanță mare și justifică încordarea, cu care lumea așteptă să vedă ce atitudine va lua monarchia noastră.

Răsboiulŷ dintre Sŷrbi și Bulgari.

Posițiunea Sŷrbilorŷ e foarte critică. După o telegramă din Sofia, numai la Vidinŷ și suntŷ trupe sŷrbescŷ pe teritoriulŷ bulgarŷ, și ce privește unirea trupelorŷ sŷrbescŷ nu ne vine a crede, că ea s'a executată pe teritoriu bulgarŷ, după cum spune o telegramă din Belgradŷ, ci e probabilŷ că s'a făcutŷ pe teritoriu sŷrbescŷ. Celŷ multŷ în săptămâna viitoare, vorŷ trebui Sŷrbii să ia ofensiva, să intre din nou pe teritoriu bulgarŷ, dacă nu voiescŷ ca răsboiulŷ să se transfere pe teritoriulŷ sŷrbescŷ, căci prințulŷ Alexandru a declaratŷ că numai pe teritoriulŷ inamicului va încheia pace. Lăsămŷ să urmeze scirile despre mișcările trupelorŷ și luptele întemplate până la 24 Noemvre.

Belgradŷ, 23 Noemvre. Cu ziua de azi, situațiunea pe câmpulŷ de răsboi este cu totulŷ schimbată. Sŷrbii au părăsitŷ toate pozițiunile ce le-au avutŷ până acum. Defileulŷ Dragomanŷ, Bresnik, Pernik și Izvorŷ se află erăși în mâinile Bulgarilorŷ și Sŷrbii se retragŷ cu încetulŷ spre graniță. Abia unirea îndeplinită a tuturorŷ celorŷ patru divisiuni ce au statŷ împrejurulŷ Slivniței pare că a datŷ o iconă clară despre desastrulŷ dela Slivnița. Actuala aședare a trupelorŷ sŷrbescŷ nu e cunoscută, dŷr acestea se apropiă de graniță și până la sosirea chemărei a doua se vorŷ mărșini la defensivă. După sosirea chemărei a doua și a generalului Lesjanin se va încerca încă o lovire principală, ca să reparede pierderea.

Sofia, 23 Noemvre. Aci se condamnă unanimŷ vandalismulŷ Sŷrbilorŷ. Bulgarii strigă, că 'și vorŷ răsbuna cumplitŷ asupra lorŷ. Pierderea armatei bulgare dela începutulŷ răsboiului e cam de 200 de ômeni, între cari 200 morți. Cei mai mulți suntŷ ușorŷ răniți; greu răniți suntŷ 350. De trei zile cutrieră persoane sanitare câmpulŷ de răsboi ca să înmormenteze morții, între cari cei mai mulți suntŷ Sŷrbi. La anteposturŷ s'au primitŷ peste 500 de Sŷrbi, cari voiau să se predŷe și cari de trei zile erau fără nutrimentŷ. Aceștia se aducŷ la Sofia. Armata bulgară s'a întăritŷ în modŷ considerabilŷ de trei zile.

Belgradŷ, 24 Nov. Sŷrbii suntŷ în completă retragere către graniță. *Quartierulŷ generalŷ* se dŷce, că e încă totŷ în *Pirotiŷ*. Se vorbește că generalulŷ *Milutinŷ Iovanovicŷ* s'arŷ fi împușcatŷ. Amănunte despre pozițiunea Sŷrbilorŷ lipsescŷ. Patru bataliune din a doua chemare de aci plecă azi pe câmpulŷ de răsboi. Cavaleria vr'o 500 de ômeni, plecă mâne și artileria Joi. Aci încă totŷ se speră că noroculŷ răsboiului se va întorce.

Pirotiŷ, 24 Noemvre. Afară de câteva ciocniri de

puțină însemnătate la 21. 22 și 23 c. Bulgarii nu îndrăsniră a întreprinde nimicŷ în contra pozițiunilorŷ sŷrbescŷ, așa că amândoi contrarii stau în așteptare față în față. Din partea Sŷrbilorŷ se pregătesce în modŷ intensivŷ continuarea operațiunilorŷ.

Filipopolŷ, 24 Noemvre. La scirea că trupele victorioșe bulgare se află la *Țaribrodŷ* și aproape de *Zajciarŷ* (orașŷ sŷrbescŷ), orașulŷ s'a iluminatŷ. Inrolările de recruți continuă chiarŷ și noștea, ridicându-se tinerii din paturi. Circulă fama despre o *ocupatiune a Rumeliei de către Rusia*.

Bucuresciŷ, 24 Noemvre. După scirile din *Calafatŷ*, Sŷrbii își concentrază ataculŷ asupra satului *Capitanovice*, unde s'a începutŷ o viuă luptă de infanteriă. Canonada a mai slăbitŷ în direcțiunea *Vitbolului*. Negura împedecă o observare mai acurată.

Bucuresciŷ, 24 Noemvre. Pe totă linia drŷptă dinaintea *Vidinului* s'a începutŷ azi din nou canonada. În direcțiunea *Smărdanului*, spre nordostŷ de *Vidinŷ* a mai slăbitŷ canonada, dŷr a mai crescutŷ în direcțiune spre riulŷ *Vitbolŷ*.

Calafatŷ, 24 Noemvre. *Vidinulŷ* arde în mai multe puncte; bombardarea continuă cu multă violență; în același timpŷ s'a începutŷ o luptă între trupele sŷrbescŷ cari atacă cetatea și trupele bulgare cari o apără. De câțva timpŷ se audŷ necontentitŷ împușcături. Sŷrbii parŷ otărâți a lua cu orice prețŷ *Vidinulŷ*. Ei îl bombardă și de pe unŷ ostrovŷ situatŷ pe *Dunăre*. Se dŷce că unŷ corpŷ bulgarescŷ trebuie să sosescă mâne sŷu poimâne celŷ multŷ în ajutorulŷ trupelorŷ din cetate.

Belgradŷ, 24 Noemvre. *Operațiunea concentrării trupelorŷ sŷrbescŷ este îndeplinită*; Sŷrbii dispunŷ în apropiere de *Trn* de 40,000 ômeni; Luni trupele din a doua chemare, în numărŷ de 32,000, au primitŷ arme și au începutŷ a fi îndreptate spre frontieră. Corpulŷ lui *Lesjaninŷ*, din care unŷ detașamentŷ operăză la *Vidinŷ*, este așteptatŷ la aripa stângă sŷrbescă mâne sŷu poimâne celŷ multŷ. Atunci va reincepe mișcarea ofensivă a Sŷrbilorŷ.

Sofia, 24 Noemvre. În momentulŷ de față *Bulgaria este cu totulŷ deșertată* de inamicŷ, afară de regiunea *Vidinului*, unde luptele și bombardarea continuă.

Studentilorŷ bulgarŷ dela universitatea din *Odessa*, cari intră ca voluntari în armata bulgară, li s'a permisŷ să se dea esamenulŷ în Augustŷ 1886; de asemenea coloniștii bulgarŷ din Rusia plecă în armata bulgară.

În Belgradŷ domnesce mare neliniște. Se exprimă părerea de rŷu, că nu s'a rechematŷ din *Petersburgŷ* colonelulŷ *Horvatovicŷ*, care e bravŷ și iubitŷ în armată.

„Crucea roșă“ ungrescă a adresatŷ unŷ apelŷ, rugându publiculŷ să ajute cu banŷ sŷu alte daruri, ce se vorŷ trimite în Belgradŷ și Sofia pentru răniți.

Voluntari ruși au începutŷ de câteva zile să trecă erăși în Bulgaria.

Belgradŷ, 24 Noemvre. — Despre *desastrelle dela Slivnița* împărtășiră răniții ce au sositŷ aici următoarele: *Milutinovicŷ* a fostŷ surprinsŷ de Bulgari noștea în tabără; Sŷrbii spăriați au luatŷ o la fugă și au suferitŷ mari pierderi. Divizia *Miskovicŷ* înaintându spre a da ajutorŷ lui *Milutinovicŷ* a fostŷ condusă din nebăgare de sŷmă în apropierea unui retransamentŷ (șanțŷ), îndărătulŷ căruia se aflau trupe bulgare, cari deschiseră unŷ focŷ vehementŷ asupra ei; retrăgându-se divizia se lovi de unŷ batalionŷ sŷrbescŷ alŷ diviziei *Dunărei*, pe care, credându că sŷu trupe bulgare, l'au atacatŷ cu viuă focuri. Detașamentele trimise de divizia *Dunărei* spre apărarea acestui batalionŷ au fostŷ încunjurate de Bulgari și se aflau între focurile diviziei sŷrbescŷ a *Drinei* și între acele ale inamicului. Regimentulŷ sŷrbescŷ *Pozasevațŷ* și regimentulŷ dela *Belgradŷ*, *Alexandru*, au fostŷ decimate în înțelesulŷ adevăratŷ alŷ cuvântului. Unŷ alŷ doilea detașamentŷ alŷ diviziei *Drinei* înaintă orbișŷ și cădŷ în cursa Bulgarilorŷ, cari l'au nimicitŷ. O asemenea sorte avŷ și escadronulŷ sŷrbescŷ. Generalulŷ *Milutinovicŷ* și colonelulŷ *Miscovicŷ* s'au luptatŷ în șirurile dintŷiu, dŷr n'au pututŷ delătura catastrofa. Trupele sŷrbescŷ fugiră în mare disordine, lăsându îndărătulŷ lorŷ o mare mulțime de morți, răniți și prinși. La *Slivnița* se fi cădŷtŷ 38 oficerŷ sŷrbi, 15 au fostŷ prinși.

Războiul și atitudinea puterilor.

Scirile privitoare la o mijlocire a Porții între cele două părți beligerante câștigă în consistență. Mijlocirea, dice o telegramă din Berlin, nu se poate ocoli, deoarece vasalitatea Bulgariei nu permite a se încheia directă pacea cu Serbia.

»Politische Korrespondenz« e informată din Paris, că până acum Porța n'a făcută pe lângă puteri nici un pas diplomatic, care ar avea de scop încheierea unui armistițiu ca precursor al încheierii păcii între Serbia și Bulgaria. Dér răspunsul Sultanului la declarațiunea de supunere a prințului Alexandru pune în cea mai d'apropo perspectivă o inițiativă a Porții în această direcțiune și cu privire la puteri nu e îndoieală, că un astfel de pas al Turciei va fi aprobat și sprijinit de ele. În cercurile franceze pune pe repede încetare a ostilităților sërbo-bulgare cu atât mai mare valoare, cu cât scirile din Atena sânt tot mai neliniștitoare. Cei din Petersburg încă sânt pentru un pas al Porții cu scop d'a înceta ostilitățile.

»Neue freie Presse« află din Londra, că în cercurile diplomatice se crede că în curând vor înceta ostilitățile, deoarece Serbia numai insistă ca să încheie pace numai după luarea Sofiei. White stăruiește pe lângă Porța, ca acesta să provăce categoric pe Serbia d'a înceta ostilitățile.

Foile din Londra sânt informată din Constantinopol cu data de 21 Noemvre, că Porța a provocat pe Serbia se evacueze cât mai neîntârziat Bulgaria.

Cele mai multe țiare ruse sânt satisfăcute și pline de bucurie pentru victoria Bulgarilor.

»Novoje Vremja« arată contrastul între amestecul personal al prințului Bulgariei și între atitudinea regelui Serbiei, despre a cărui persoană nu se aude nimic. Diarul e de părere, că Serbia nu numai trebuie să evacueze teritoriul bulgar, ocupat în mod violent, ci trebuie să părăsă orice pretențiune la acela. Recunoscându-se pretențiunile Serbiei asupra unei părți a teritoriului bulgar, atunci trebuie să se permită și unirea Bulgariei cu Rumelia ostică.

»Moskovskija Vjedomosti« se exprimă, că alianța celor trei împărați n'a fost în stare să impedeze vărsarea de sânge între Bulgaria și Serbia, și dice, că acesta nu e un preț potrivit pentru faptul, că Rusia și-a exilat timp de câțiva ani libertatea sa de acțiune. Rusia a stăruit pentru restabilirea *statului quo ante*. Vădându-se că de compensațiune nu poate fi vorba, regele Serbiei a năvălit tâlhăresc în Bulgaria, gerându-se chiar de restauratorul drepturilor Sultanului. Cu ce drept a făcută acesta Serbia? Cu ce să răspundă Turcia pentru acesta Serbiei? — Întrăbă fôia lui Katkov, adăogându, că *Turcia nu poate ceda Serbiei nici o palmă de pământ bulgar fără învoirea puterilor semnate dela Berlin. Incălcarea granițelor țării bulgare ar însemna pentru Rusia tot atâta, cât încălcarea propriei sale țări*. Demnitatea de stat și onorea națională obligă pe Rusia a se întrepune pentru neincălcarea teritoriului bulgar eluptat de Rusia. Nu sentimentalitate sau iluzii ideale, ci cele mai vitale interese ale Rusiei au pretins, ca față cu asemenea cestiuni să dovedescă o firmitate de nesgduit. Articulu încheie: Amiciția e de dorit, decât avantajul împreunată cu acesta este de amândou părțile și are înțelegerea puterilor în scopul susținerii păcii, și e bună, decât ea se basază pe îndatoriri reciproce. *Do ut des!*

»Novoje Vremja« previne pe diplomații ruși, ca ei,

în zelul lor d'a arunca asupra Angliei tot blamul cestiunei balcanice, să nu părăsă din vedere pe Austria.

»Lui N. fr. Presse« i se telegrafiază dela *Belgrad* cu data 24 Noemvre: »Serbia pare a urgita *intervenirea diplomatică*. E vorba să se întrunescă reprezentanții puterilor și să se dea părerea asupra situațiunei Serbiei în forma unei declarații de intervenire. Este însă îndoios că se vor pute întruni trimișii puterilor, deoarece Rusia și Anglia se vor opune. *Situațiunea* este fără îndoieală foarte serioasă, în urma desastrelor armatei sërbesce, și dispozițiunea politică din țară poate provoca nise *incurcături mari*, cu cari trebuie să conteze diplomația încă de pe acuma. În cercurile politice se așteptă cu încordare ca să se vedă ce atitudine va lua Austro-Ungaria. *Iritatiunea în Belgrad crește pe fiecare oră*».

SCIRILE ȚILEI.

O telegramă din Viena către »Poster Lloyd« spune, că Lună, 23 Noemvre n., totă ziua a comunicat telegraful între Viena și Gödöllő în privința celor mai nou evenimente dela teatrul războiului sërbo-bulgar. Maiestatea Sa, în urma scirilor ce le-a primit, și-a scurtat șederea în Gödöllő și Marți dimineața s'a întors în Viena. În cursul zilei s'au ținut consiliuri foarte serioase, în care s'au cumpenit toate acele evenimente ce s'ar pute ivi în urma înaintării Bulgarilor și strimtoratei situațiunei a regelui Milan. Se poate dice de acum, că nici una din aceste eventualități nu ar găsi monarchia noastră nedecisă sau nepregătită.

Aflăm abia acum din Blașiu, că în 3 (15) Noemvre a.c. s'a întrunit acolo sinodul episcopesc al Metropoliei unite, în afacerea restabilirii ordului călugăresc al Basiliților. Au fost de față, afară de Metropolitul Vancea, episcopul Oradei Pavel, al Lugosului Mihalyi, și din diecesa Gherlei doi canonic.

La cererea reuniunei ardelen de maghiarisare, protopresbiterul ev. reformat *Bartha* și viceșpanul comitatului Hunedóra au dat câte un certificat despre »originea maghiară« a celor 13 (numărul Judei) locuitori din *Bârcea mică*, cari au trecut la religieuna reformată. — Ca mâne vom auzi, că printr'un asemenea certificat s'a dovedit »originea maghiară« a ministrului Trefort.

Inspectorul scolar Rheti a cutrierat în săptămânile trecute comitatul Hunedorei, a chemat în anumite centre pe învățătorii de limbă »streină« și i-a examinat din limba maghiară. — Cine ore va fi streină învățătorii ori inspectorul Rheti? De sigur că d Rheti va scăpa teferă cu un certificat de origine.

Ni se scrie din *Alba-Iulia* dela 17 Noemvre n.: »La judecătoria comunală se alege ca jude comunal *Gazda* Ianos. Acesta a păgubit, în serviciul său, atât pe partide cât și erariul, făcându *gheșeft* cu banii partidelor și cu timbre. După mai multe arătări s'a rânduit în contra lui cercetare criminală, s'au sculat v'r'o 600 de oameni, parte ca păgubiți parte ca martori. După ce judecătorește s'a constatat crima, s'a dat ordin de urmărire, dér »cinstitul« jude umblă prin tot Ardélul ca agent sub numele *Iohann Reich* și nicăeri nu-l găsesc, pentru că tot acolo îl caută unde sciu sigur că nu e. Tot așa s'a întâmplat cu subpretorul *Dergan* Iozsef dela perceptoratul

orășenesc din *Alba-Iulia*; acesta a defraudat din casa alodială peste 2200 fl. și a fugit de nici pomenire nu se aude de el. Așa se întâmplă cu »patrioții«, după cum vrea să ne facă și pe noi »Kulturegyletul«.

Ni se scrie de lângă Someș, că în curând Belleanul va fi legat de lumea cea mare prin cale ferată. Întrebarea e însă, că ore despăgubitu-s'au oamenii pentru dauna făcută în agri și sēmăturile lor?

Camera de comerț și industrie din Brașov a fost încunoscintă de consulatul austro-ungar din Bucuresci, că firma d'acolo *Thiel și Weiss*, proprietari de tipografie, s'au declarat faliti de tribunalul comercial, în 17 Noemvre n. c.

În 22 Noemvre n. s'a dat în Brad o *Reprezentatiune teatrală* în sala gimnasiului. După reprezentațiune a urmat danț în »Otelul mare«. Venitul e destinat spre înființarea unui »fond pentru elevii bolnavi dela institutul gimnasial din Brad. Programa reprezentațiunei: 1. »Barba lui Ștefan cel mare« comediă de Baronzi. Personele: Bemol, Dl. V. Boneu. Joimartin prof., dl. I. German. Agerina soția, d-na Rimbaș. Stelica fiică, d-ra Feier. Cumpănelu, d-lu Albu. Ionat, d-lu Rimbaș. Filiș, d-lu Impărat. Umbra, d-na Rimbaș. Servitorii. 2. »Mortul și Danțul« comediă de V. Urech. Personele: C. E. Damian, Dl. Anghel. Iorgușor nepotul, d-lu Boneu. Iulcea amanta, d-na German. Frunzărean, dl. Albu. Deciu, dl. German. Buretescu dl. Rimbaș. Burăh telalul, dl. Rimbaș. Barbu Iantaru. Danțuitorii. Danțuitor. Lăutar. Ofertele mărinimose se vor chita publice.

Un *concert filarmonic* se va da în săptămâna viitoare, Vineri în 4 Decemvre n., de către orchestra orășenescă împreună cu diletanții, sub conducerea maestrului de capelă d. Anton *Brandner*.

»România« scrie: »Statua învățătorului *Lazăr* este așezată pe soclul ei, la stânga statuei lui Mihai Viteazul, în grădina din fața Academiei, unde astăzi învățătorii se predau în limba țerei, după cum a vrut *Lazăr*, care a scos din greșelă pe cei ce credeau, că în românesce nu se pute învăța filosofia, matematicile, etc. Desvîlirea statuei se va face la 5 Decemvre, în ziua de Sfântul Sava, în ziua sërbei școlii pe care a întemeiat-o el, și care sərbătore anul acesta va fi îndoit mărță.

Citim în »Vocea Covurului:« »Aflăm, că afară de regimentele din divisiunea *Dobrogei*, cari sânt deja în obsarvare la frontiera bulgară, au mai plecat 7 baterii de artilerie din corpul III de armată. Trupele sânt sub comanda d-lui general *Dunca*».

Societatea »Crucea roșă« din *România* a adresat un apel pentru a i se trimită ajutoare, fiă în natură fiă în bani, pentru răniții sërbi și bulgari. »Crucea Roșă Română« a și pornit deja ajutoare atât la Sofia cât și la *Belgrad*, cari constau în personal medical, medicamente, rufăria, pansamente și tot necesarul pentru bolnavi și răniți.

Țiarele streine, între care »Standard« și »Journal des Débats«, publică următoarea telegramă din Petersburg: »Nise telegrame primite aci spun, că *România*

FOILETONŪ.

La Hongrie Politique et Sociale.

(Urmare și fine.)

În acest capitol, două curente se bat în capete sub pna d-lui de Gubernatis: unul care nașce puternic din evidența faptelor, altul pe care scriitorul îl provocă dela el, deoarece hotărîrea lui de a prezenta pe Ungurii astfel cum spuserăm mai sus e nestrămutată; apare în și printre liniile paginelor se în tot momentul. E curiosă silința ce-și dă d. de Gubernatis a face ca al doilea curent să predomine și să năbușescă pe cel dintîi! Pentru un cetitor care cunoșce Ungaria și competițiunile profunde, eterne (până când va dura actuala stare de lucruri), irezistibile ale naționalităților dintr'nsa numai și numai din Ungaria d-nei Edmond Adam (»La Patrie Hongroise«) și care voiesce o mai cunoșcă și din Ungaria d-lui de Gubernatis, silința acestuia d'a face să tacă, să dispară primul curent, acela al evidenței faptelor, în fața celui al doilea, acela al potrivelelor dorite, al preferințelor manifeste, e încoronată cu cel mai desăvîșit succes.

D. de Gubernatis face pe cetitorul său să creză, că cestiunea naționalităților și însemnătatea ei în Ungaria sânt tot atît de mari ca cestiunea și însemnătatea napolitanismului, și toscanismului, și lombardismului în Italia — *rivalités de clocher*, certe și animosități districtuale.

Și deoarece am avut, și-ar dice d. de Gubernatis,

precauțiunea, de altminteri foarte deșteptă, a prezenta sub culorile cele mai italiene, sau mai propriu: cele mai venețiane, poporul maghiar, lăsându în umbră toate celelalte naționalități, e foarte drept ca cetitorul să găsescă nimerită, logică și mai mult decât justă cestiunea sinceră, așa dice chiar naivă, ce ne cade din pînă și care e cea următoare: în ce și cum Maghiarul poate fi el opresorul acestor naționalități (pag. 17)?

Așa e, va dice cetitorul, care, după cum șieiu, cunoșce Ungaria din *La Patrie Hongroise* a d-nei Edmond Adam și din *La Hongrie Politique et Sociale* a d-lui de Gubernatis; se înțelege, cum poate Ungurul să fiă opresor?

Croatul, Slovenul, Slovacul, Sasul și Sécuiul nu posedă însușirile cele multe și cele mândre ale Ungurului; Românul său cum dice, nu sciu de ce, d. de Gubernatis, Daco-Românul zace în cea mai desăvîșită ignoranță; nu e popor care să fi îndestrat în Ungaria cu mai multe aptitudini spre o strălucită civilizațiune decât poporul ungar, așa dér poporul ungar merită înțelietatea, egemonia, pasul înainte.

Astfel se scrie istoria în Ungaria și despre Ungaria!

De altminteri, în tot și 'ntote, d. de Gubernatis se silește a face din Ungurii, în prezente și 'n viitor, poporul civilizat și civilizator prin escelință.

Și pentru acesta, deoarece se recunoșce în Europa occidentală de cei mai mulți scriitori, că elementul celtic într'un popor e un element de civilizațiune, scriitorul italian, sau mai bine panegeristul Ungurilor

găsesce acest element, descopere celtismul și 'n Ungurii. De vreme ce sânt celtizați, ne lasă a înțelege d. de Gubernatis, de vreme ce Ungurii esundă de sânge celtic în vine, cum vreți ca ei să nu meargă în fruntea popoarelor, cari vor alcătui viitoarea confederațiune orientală?

De altminteri, *celtismul maghiar* mai servă d-lui de Gubernatis a proba și lămuri un lucru a cărui probare și lămurare nu i-e cerută de nimeni și nici nu ajută întru nimic problema grozavă a naționalităților din Ungaria. Acest lucru e *iubirea franco-italo-maghiară*; ea e basată pe celtism. Câte și trei aceste popore, Francesii, Italianii și Ungurii au în ei însușiri celtice; de aceea, îndată ce un fiu al Franciei întelnesce pe un locitor al puztei maghiare, pe unul din acei purtători de largi pantaloni de pânză albă pe cari îi admirau gazetarii francesi astă văr, îndată Francesul (înteltesce ochii, simte celtismul că-l înflacă și se aruncă în brațele nădrăgarului. Nădrăvan celtism!

Mărturisim că e foarte pitorescă explicațiunea iubirei franco-italo-maghiare, întemeiată pe un celtism atât de nostim, dér cât de facil am fi, trebuie să recunoșcem că știința e departe de a se mulțami cu astfel de explicațiuni.

Pe urmă, un alt lucru foarte curios apare în primele 3 sau 4 capitule ale operei scriitorului italian. D. de Gubernatis crede că orice afirmă despre Ungurii are să fiă combătut; d-sa vede în față, când scrie, pe adversarii viitori, și de aceia, înainte de a deschide a-

concentreză trupe la granița Basarabiei. « La acestea observă »România:» Seirea acésta este de o gravitate excepțională. Și fiindcă nu suntem puși în pozițiune a o verifica, credem că ar fi datoriu guvernului să facă lumină printr'unu comunicat. »

—0—

„Națiunei» i se scrie din Galați, că au sosit în acelui oraș două baterii de artilerie din Brăila cu destinațiune pentru Dobrogea. Tôtă artileria din Tulcea a plecată la fruntariile Dobrogei.

—0—

»România Liberă» spune, că Joi dimineța, în săptămâna trecută, au plecat din Focșani pentru Dobrogea două baterii complete din regimentul VII de artilerie sub comanda maiorului Mavrocordat.

—0—

În Petersburg se vorbește, că comandantii districtelor militare Chievă, Charcovă și Odessa au fost avisați să-și țină trupele gata d'a fi mobilizate la cel d'nteu moment.

—0—

— „De ce nu vă prefaceți în Dumneșei,» și se în dălele acestea un preot reformat cătră un preot român, într'o vică dispută despre Eucharistia, »dacă credeți că de câte ori serviți liturgia, mâncați trupul și beți sângele lui Dumneșeu?» — »Dar d-văstră, cari de sigur în toate dălele mâncați carne de vită, pentru ce nu vă prefaceți în . . . vite?» îi replică preotul român. — Autentic.

Betleanu, Noemvre 1885.

(Unu fapt bun în executare. Reuniunea filială a învățătorilor din raionul Betleanului. O bibliotecă în Betleanu. Unu prânțu.)

Domnule Redactor! Nu fără interes observăm, că de unu timp încôce publicul vecin și-a îndreptat toate privirile asupra noastră. S'a dat expresiune unor dorințe nobile și anume: de a se forma din comunitatea noastră unu centru românesc, de a se funda o bibliotecă etc., d'er nu scim cu ce intențiune au mai aruncat și schintei de foc asupra noastră.

Este prea scump și prețios pentru noi spațiul acestui diar și nu convine nici cu firea noastră a ne încăera cu cineva în polemii obositoare pentru public. Credița noastră este, că noi conform debilelor noastre puteri să muncim, căci cel mai bărbătescu răspuns ce se pôte da or și cui sunt faptele. A ne judeca noi pe noi nu suntem competenți, acésta taiă în sfera de drept a publicului, care scie, că unde vorbesc faptele, frasele sunt suflate de vânt.

Permiteți-ne, d-le Redactor, să Vă împărțim ceva din mijlocul nostru. Scitutu este, cumcă școla română confesională din Betleanu ajunsese în o astfel de situațiune, încât depindea numai dela unu firu de p'eru de a fi închisă de ogrădi străine, ce întemplantându-se s'ar fi slinsu și lumina vieții școlei amintite. Inșe prin stăruința și zelul parochului localu, a d-lui Gregoriu Pușcariu, care a luat lucrul a mâna, ca conducătoru, putem spera că acestu pericol este radicalmente delaturat. Astădi bunul nostru părinte sufletesc este în t'ergu cu proprietarii ogrăzii din ostul școlei și prin acésta se deschide drumul în curtea ei, care în casul contrar era absolutu închis. Cerul se-i ajute d-lui Pușcariu a duce în îndeplinire și a executa acestu fapt. Din alte privințe nu ne temem școla, până mai trăiesce învățătorul S. Moldovanu, despre care nu potu retăce, că la o ocaziune bine venită, în fața mai multor omeni aleși din popor a ținut unu cuvântu importantu despre îmbrățișarea meseriilor din partea poporului român. În

cești gura, le răspunde, s'apucă la c'ertă și discuțiune cu d'nsii; în locu de a face istoria contimporană, d. de Gubernatis pare a face polemică contimporană.

Faptul acesta, curios în sine, se esplică lesne. Autorul a stat la Pesta și a călătorit prin Ungaria însoțit de amicii săi Unguri, și or de câte ori acești i-au comunicat ceva asupra pozițiunii politice a diferitelor naționalități din statul lor, n'au uitat a'i spune, că sunt scriitorii cari profesă asupra acestor cestiuni credințe contrare, d'er cari se 'nșelă pentru că așa si pe dincolo, și érași așa, și érași pe dincolo.

Ungurii polemizau lămurind d-lui de Gubernatis diferitele cestiuni politice și sociale la ordinea d'ilei la Pesta și aiurea; d. de Gubernatis, neaufindu-i decât pe ei, nu putea decât să polemizeze în cartea sa.

I au spus Ungurii, că destăinuirile d-lui Hunfalvy privitoare la Români în cartea sa *Die Rumaenen und ihre Anspruiche* voru face să roșescă pe toți învățații români (pag. 21); d. de Gubernatis se grăbesce a repeta, că destăinuirile d-lui de Hunfalvy, privitoare la Români, voru face să roșescă pe toți învățații români.

Astfelu sunt toate cestiunile tractate de scriitorul din Florența. Are nestrămutata hotărîre de a găsi pe Unguri ânger și e destul de deșteptu a-i angelifica. Până acum Ungurii erau cavaleri, acum sunt ângeri civilizațori. *Le parti pris* alu d-lui de Gubernatis e manifestu, veditu cu desăvârșire, căci apare din totă cartea d-sale, că a cunoscutu adevărata stare a Ungariei actuale, d'er n'a voit s'o spună; că a v'edutu, a pipăitu în acele două luni de ședere la Pesta toate bucățile din

localitățile școlei la 11 a. c. n. și-a ținutu adunarea sa primă de constituire reuniunea filială a învățătorilor români din raionul Betleanului sub conducerea și presiul energicului protopop alu Betleanului Michailu Făgărașanu, care deschise adunarea prin o vorbire oficială adecuată.

Toți cei ce se interesază de cultura românescă au fost de față la acésta adunare. Intre acești potu aminti cu plăcere pe d. parochu localu Gregoriu Pușcariu; teologul abs. centr. Ioane H. Boteanu; Onighi, preotul Malinului, apoi preotul din Beudiu, cari toți s'au făcut membrii ajutatori ai reuniunii pe lângă taxa anuală de 1 fl. v. a. Constituindu-se reuniunea pe lângă presiul, se alege unu secretaru în persôna d-lui învățător localu S. Moldovanu. S'au luat dispozițiunile necesare, ca învățătorii să și procure cărțile de lipsă pentru prelegeri și câte o fôia scolastică. — Teologul abs. centr. I. H. Boteanu, care a fostu secundatu apoi de preotul S. Popanu cu argumente, recomandă fôia: »Școla practică» a d-lui Petri din Năsăud. De cetitu a fostu acceptatu unu abecedaru érași alu d-lui Petri. S'a desemnatu o temă de propunere: »desvoltarea sunetului »s« și o disertațiune: »Cum pôte învățătorul să și facă propunerea sa religioasă»—pentru adunarea viitoare. Tema de propunere în înțelesul regulamentului are să-o țină învățătorul în stațiunea căruia va fi adunarea, ér cu disertațiunea s'a însărcinat d. N. Drăganu învățătoru. Locul viitoare adunări s'a hotărît Cociulu și anume pe Dumineca Tomei a anului 1886.

Venind între altele pe tapetu și cestiunea bibliotecelor s'a hotărât a se funda în Betleanu o bibliotecă tractuală, afiliindu-se la Betleanu și tractul Ciceu-Cristurului. Acésta bibliotecă va servi ca isvoru de lumină tuturor omenilor doritori de lectură.

Inchidându-se ședința după formulele îndatinate învățătorii au fost tractați la o masă frumôsă, servită de d-na învățătoare, Florica Moldovanu n. Dinganu. Toastele se înțelege n'au lipsitu. Primiți, d-le Redactor s. c. l.

Hortensiu.

STIPENDII PENTRU MESERIAȘI

Din fundațiunea Andronică se voru da pe anul 1886 următoarele stipendii și ajutore:

a) 44 stipendii și ajutore de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intențiunea de a se aplica ca noviți la meseria și industrie, apoi pentru învățați aplicați deja la meseria și industrie, și în fine pentru învățați, cari au devenitu sodali (calfe) în decursul anului 1885; b) 12 ajutore și anume: cincă câte de 100 fl., cincă câte de 150 fl., și două câte de 200 fl. pentru sodali (calfe), cari sunt în condițiunile recerute de a se face măestri; c) unu stipendiu de 50 fl. anualu pentru unu t'eneru care intenționează a deveni arhitectu practic; d) unu stipendiu de 300 fl. anualu pentru unu t'eneru, care cercetă o școlă edilă superiôră în patriă, séu în străinătate.

Toți, cari voescu a concurge la aceste stipendii și ajutore, trebuie se dovedescă: a) prin atestatul de botez, că sunt Români gr. or. din Transilvania; b) prin atestatul oficiului comună (primăriei), starea averei proprii și a părinților; c) prin atestatul oficiului parochialu, la care aparține concurentul séu familia concurentului, decă trăescu părinții, căți copii minoreni sunt și căți din acești umblă la școlă?

În specialu tinerii, cari a intențiunea a se aplica ca noviți la meserii și concurgu la unu stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale indicate mai sus, trebuie să mai intrunescă următoarele condițiuni: 1. Să nu fiă mai tineri decât de 12 ani. 2. Să fi cercetat cu succesu bunu școla elementară. ceeace este a se dovedi prin atestate scolastice. 3. Să fi încheiatu contractu cu măestrul conform ș-lui 61 alu legii industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea-ce se va

care se alcătuesce ađi, multămită unui compromisu condamnatu, statul maghiaru; că a v'edutu și a pipăitu desagațiunea acestor bucăți lipite între ele d'o parte cu cocă guvernamentală și de alta numai cu ura dintre popore; a v'edutu acestea și altele multe, cari l'ar fi sfătuțu să nu facă din Unguri poporul ânger-civilizațor, poporul asimilațor, capu alu federațiunii orientale celei viitoare, poporul care, după cum dicea Lamartine de Francesi, duce cu sine victoria luminei, căci are în inimă o mare, unu oceanu de iubire și de generositate. A v'edutu acestea, d'er n'a voit să le spună, căci țină a fi gentil cu amicii săi din Pesta, a face serviciu causei maghiare.

Serviciul e indoios de tot; Românul a spus aci și în alte colôce, că Europa e adencu convinsă astădi de unu adevêru, pe care mult din scriitorii amici ai Ungurilor îl întărescu pe fiecare și cu serviciile lor, și acestu adevêru glăsucesc astfel: e rară scrierea, în care afacerile statului maghiaru să fiă espuse astfel cum sunt în realitate.

La Hongrie *Politique et Sociale* a d-lui de Gubernatis, în partea sa politică, ca și socială, nu face decât a da și mai multă dreptate adevêrului de mai sus.

Repetu inșe și țină a recunoșce încă odată, că pitorescul, fantasia, anecdota, parte din amănuntele istorice — și în speciă relațiunile Italiei cu Ungaria în evul mediu și în timpurile moderne, — sunt din cele mai interesante. Cartea d-lui de Gubernatis trebuie citită.

dovedi prin așternerea contractului originalu, séu în copă legalisată.

În v'etăceii aplicați deja la meseria séu industria cari concurgu la unu stipendiu de câte 30 fl. afară de recerințele generale, trebuie să mai intrunescă următoarele condițiuni: 1. Să fi angajați la vr'unu măestru cu contractu, care să se alature la cerere. 2. Să aibă purtare bună dovedită cu atestatu dela măestrii, la cari au fostu și sunt în învățătură.

Sodalii, cari concurgu la vr'unu ajutoru de 30 fl., afară de recerințele generale, trebuie să intrunescă următoarele condițiuni: 1. Să fi terminatu periodul de învățătură în decursul anului 1885, ceea-ce se va dovedi prin atestatul autorității industriale conform ș 67 din art. de lege XVII: 1884. 2. Se arate unu spor și o purtare bună prin atestatul măestrii eventualu prin cartea de lucru (ș 99 din legea citată). 3. Să arate câte limbi sciu vorbi și scrie (adeveritu prin măestrul) și dacă aparțin, ca membrii la vre-o reuniune de sodali (adeveritu prin presiul reuniunii).

Sodalii, cari concurgu la vr'unu ajutoru câte de 100 fl., 150 și 200 fl., pentru a se face măestri, au să intrunescă afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni: 1. Să fi prov'edutu cu certificatul de măestri. 2. Să fi lucratu cel puținu 6 ani ca sodali, ceea-ce se va dovedi prin atestatele măestrilor. În cerere să arate anume: unde voiesce a se așea ca măestru și ce felu de mijloce bănesci mai are pentru a și începe meseria pe socotela lor, asemenea să producă și alte documente recomandătoare, precum d. e. că sunt membrii ai vre-unei reuniuni de sodali (certificatu dela presiul reuniunii).

Tinerii, cari concurgu la stipendiul de 50 fl., pentru a deveni arhitecti practici, au să intrunescă afară de recerințele generale încă următoarele condițiuni: 1. Că au absolvat cu succesu bunu 4 clase din școlele reale séu gimnasiale (atestare scolastice); 2. Că sunt primiți ca învățați la un arhitectu practic (contractul cu arhitectul).

Tinerii cari concurgu la stipendiul de 300 fl., pentru a cerceta o școlă edilă superiôră, au să intrunescă afară de recerintele generale încă următoarele condițiuni: 1. Că au absolvat cu succesu bunu cel puținu 4 clase din școlele reale séu gimnasiale (atestare scolastice). 2. Că au făcutu praca recerută la unu arhitectu practic (adeverința dela arhitectu). În cerere să se arate anume școla, care se intenționează a se cerceta.

Dela toți concurenții de orice categoriă se recere, ca cererile să fiă scrise și subscrise cu mâna lor propriă și adresate consistorului arhiepiscopalescu gr. or. din Sibiu unde se sosesc cel mult până la 1 Decemvre st. v. a. a. Cererile sosite după acestu terminu și cele ce nu voru fi instruate precum se recere mai sus, nu se voru lua în considerare.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu »Gaz. Trans.»)

MADRIDU, 26 Noemvre. — Alfonso XII, regele Spaniei, a muritu ér în urma suferințelor de ftisiă, accelerată prin disenteria*). Tôte trupele au fostu consemnate în casarme. Ministrii s'au dusu la Pardo, numai ministru-președinte Canovas a rămas în Madridu, ca să întempine orice eventualitate.

(ALFONSO XII. Francisc de Assisi, regele Spaniei, s'a născutu în 28 Noemvre 1857. Elu fu unicul fiu alu reginei Isabela II. căsătorită cu infantul de atunci (după aceea rege titularu) Francisc de Assisi. Alfonso, care ca succesoru presuntiv la tron purta titlul de „Prințu alu Autriei; după căderea dinastiei bourbone pricinuită prin revoluțiunea din Septemvre 1868, p'arși cu părinții săi Spania și până în véra anului 1874 își primi educațiunea științifică în Academia Teresiană din Viena, ér după acésta se duse în școlă militară din Sandhurst în Anglia. După abdicarea regelui Amadeu și după nesuccesul guvernului republicanu, Alfonso fu proclamatu la 29 Decemvre 1874 rege alu Spaniei, venind ca președinte alu noului ministru Canovas del Castillo. În 1876, Alfonso luă comanda supremă a armatei contra Carlisitoru, p'alu căroru restu îl respinse peste granițele franceze. Alfonso a fostu căsătorit anteu, 23 Ianuaru 1878, cu princessa Maria, (care muri după 5 luni,) ficia ducelui de Montpensier, a căru soțiă este sora Isabelei. A doua ôră, 29 Noemvre 1879, s'a căsătorit cu archiducesa Maria Christina de Austria. La viața regelui Alfonso s'au comis două atentate, d'er fără succes.) —

*) Telegrama de ér ne-a comunicat, că regele Alfonso s'a bolnăvit de diferită; ađi telegrama ne vorbește de disenteria. Avêndu în vedere, că amândou telegramele, cea de ér și cea de ađi, ne spun, că membrii familiei și ministrii au fugitu la Pardo, trebuie să deducem, că regele a muritu de coleră, d'er că acésta nu se telegrafiază. Red.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursuri la bursa de Viena

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 13 Noemvre st. v. 1885.

Table with 3 columns: Item name, Cump. (buy), and vând. (sell). Includes items like Renta română, Renta rom. amort., etc.

Nro. 2227/885. adm.

Publicațiune.

Pe baza concesiunii înaltului ministeriu reg. ung. pentru lucrări publice și comunicațiune, de dato 11 Decemvre 1882 sub Nro. 38823, se aduce la cunoscință publică, că cu 1-a Decemvre 1885 în opidul montană Abrudă se va începe culegerea vamei de flósteru (pardoséla).

Magistratulă opidană.

Numere singurate a 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potă cumpăra în tutungeria lui I. GROSS.

Au sosit acum prospétu

- List of food items: Marinată (Aalfisch), Sardine rusesci în Butoiașe, Sardine franțuzesci veritab. Pelier frères, Scrumbii de mare, Iere negre rusesci moi, Iere roșii, Lacherdă, Muștaru franțuzescu, Mnștaru de Düsseldorf, Lemăi gardeze, Maróne de Italia, Ceaiu Melange de Mosca, Bisquits pentru ceaiu, Romu de Ananasu, Halva de Adrianopole și diferite alte articule, la

IOANU DUȘOIU junioru.

Strada Teatrului

Anunțămău aceloră onorați cetitori, cari voru binevoii a se abonă la fôia nôstră de aici încolo, că avemă încă în rezervă numeroși meri dela începutul anului 1885 prin urmare potă se aibă colecțiunea completă.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS.“

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potă face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușor prin mandate postale.

Adresele ne rugămă a ni se trimite esactă arătându-se și posta ultimă.

PREȚULU ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription prices for Austro-Ungaria: pe trei luni (3 fl.), șese luni (6 fl.), unu anu (12 fl.).

Pentru România și străinătate.

Table showing subscription prices for Romania and abroad: pe trei luni (10 franci), șese luni (20), unu anu (40).

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersul trenurilor

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de stată reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, and Budapesta-Aradu-Teiușu. Each section contains a grid of train routes, times, and fares.

Nota: Orele de nopte suntă cele dintre liniile gróse.